

3. Федоренко В. Л. Конституційно-правовий статус суддів судів загальної юрисдикції // Часопис Київського університету права. – 2005. – № 3. – С. 63-69.

Кузьменко О. В.,
начальник кафедри адміністративного права і
процесу НАВС, доктор юридичних наук,
професор

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МІНІСТЕРСТВА ДОХОДІВ І ЗБОРІВ УКРАЇНИ

Потреба у реформуванні системи центральних органів виконавчої влади існує в Україні досить тривалий час. Вона обумовлена низкою факторів, серед яких: занадто велика кількість органів, які координуються безпосередньо Кабінетом Міністрів України; нераціональне поєднання функцій у центральних органах виконавчої влади, які конфліктують одна з одною; дублювання одних функцій різними органами, які відповідають за суміжні сфери публічного управління тощо. Такий стан речей відповідно обумовив потребу визначення нових принципів, засад і механізмів упорядкування системи та структури центральних органів виконавчої влади в Україні. Тому, починаючи з 2010 року Президентом України було прийнято низку указів, що спрямовані на раціоналізацію використання бюджетних коштів, оптимізацію чисельності апаратів центральних органів виконавчої влади або їх регіональних відділень, усунення міжвідомчих конфліктів і, як результат – підвищення якості публічного управління та надання адміністративних послуг.

Утворення Міністерства доходів і зборів у суспільстві викликає жваве обговорення протягом останнього місяця. Разом з тим, щодо даного питання погляди та думки не є однотайними, оскільки представники державної влади, політичні сили й громадськість визначають дану подію по різному. Так сьогодні існують як позитивні відгуки так і вкрай негативні. Саме тому дане питання доцільно розглянути у ключі виокремлення позитивних та негативних тенденцій, що супроводжують створення зазначеного суб'єкта. Спочатку зупинимося на першій групі.

До позитивних здобутків слід віднести те, що об'єднання податкових та митних органів у єдине міністерство дозволить скоротити витрати і бюрократичні процедури, усунути дублювання діяльності двох відомств, а це відповідно сприятиме підвищенню ефективності роботи. Наприклад, на даний час як у податковій так і у митній служби є власна розгалужена система територіальних органів. Створення єдиного відомства надасть змогу їх реорганізації в територіальні органи єдиного підпорядкування. Таким чином в подальшому можливо здійснити об'єднання місцевих податкових адміністрацій з митницями (зокрема обласних податкових адміністрацій з митницями, які розташовані у тих же областях), що дозволить оптимізувати управлінський апарат та зменшити кількість працівників, що є одним основних завдань в умовах оптимізації органів виконавчої влади.

В той же час створення Міністерства доходів і зборів призведе до об'єднання структурних підрозділів та інформаційних ресурсів податкових та

митних органів що обумовлює покращення обміну необхідною інформацією та розроблення єдиних методологічних підходів по роботі. Як приклад можливо навести те, що останнього часу податкові та митні органи співпрацювали в напрямку доступу до інформації про ризиковані імпортні операції (представники податкової служби брали участь у проведенні митних оглядів на кордоні), в умовах створення Міністерства доходів та зборів потреба у такій співпраці автоматично зникає. Об'єднання інформаційних ресурсів матиме позитивний вплив на швидкість відшкодування податку на додану вартість суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності.

Також у результаті створення Міністерства доходів і зборів зменшиться адміністративний тиск контролю та нагляду в сфері підприємницької діяльності, алже в результаті поєднання податкових і митних органів повинна зменшитись існуюча кількість суб'єктів проведення перевірок та кількість самих перевірок, що також забезпечує виконання заявлених урядом стандартів щодо оптимізації контрольно-наглядової діяльності публічних органів управління.

У сфері правового регулювання митних та податкових відносин можливо очікувати удосконалення відповідного законодавства, усунення прогалин і суперечностей, а також запобігання їх виникненню, оскільки основним розробником митного та податкового законодавства буде єдиний суб'єкт.

Щодо сфери надання адміністративних послуг, то позитивними тенденціями є те, що внаслідок створення Міністерства доходів і зборів, усі адміністративні послуги що раніше надавались окремо податковими та митними органами будуть надаватись одним відомством. Таким чином податкові та митні послуги поступово будуть приведені до єдиного стандарту, а суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності матимуть змогу отримати в одному місці усю сукупність необхідних послуг.

Одночасно необхідно наголосити, що за прогнозами розробників концепції створення Міністерства доходів та зборів та згідно з їх виступами у засобах масової інформації, створення зазначеного міністерства сприятиме збільшенню до 10% кількості грошових коштів, що надходять до бюджету.

Також слід зазначити що вперше з часів зловтуття незалежності Україною керівник податкового/митного органу входить до складу Кабінету Міністрів України (так як ні голова Пенсійного служби ні керівник Полтавської служби членами уряду до цього часу ніколи не були), що, на нашу думку, збільшить загальний рівень кооперативності взаємодії податкової та митної служб безпосередньо з Кабінетом Міністрів України та іншими міністерствами.

Разом з тим, створення Міністерства доходів і зборів викликало деякі протиріччя у суспільстві, що можливо пов'язати з наступними негативними тенденціями.

Створення Міністерства доходів і зборів, а саме прийняття Указу Президента України «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» від 24 грудня 2012 року № 726/2012 [1], створює низку правових колізій та суперечностей.

Згідно діючого законодавства Державна митна служба України є центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через

Міністра фінансів України (Указ Президента України «Про Положення про Державну митну службу України» від 12 травня 2011 року №582/2011 [2]). Державна податкова служба України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України (Указ Президента України «Про Положення про Державну податкову службу України» від 12 травня 2011 року №584/2011 [3]).

Спрямування та координація через Міністра фінансів України відповідно до названих указів означає, що вказаний міністр має низку суттєвих повноважень щодо: затвердження планів, отримання звітів, кадрових призначень, створення та ліквідації підрозділів тощо.

Крім того, Міністерство фінансів є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації податкової та митної політики (Указ Президента України «Про Положення про Міністерство фінансів України» від 8 квітня 2011 року N 446/2011 [4]), що також відображено у низці положень зазначеного указу та інших нормативних актах.

Тому, вже на сьогодні, існує нагальна потреба внесення змін до чинного законодавства щодо визначення правового статусу новоствореного Міністерства доходів і зборів, а також розмежування його компетенції та компетенції Міністерства фінансів.

В той же час, у зв'язку зі створенням Міністерства доходів та зборів, відкритим залишається питання щодо формування податкової та митної політики в Україні. Посить важливою є проблема потенційного конфлікту інтересів між збором податків і мит а також розробленням політики в даній сфері. Відповідно Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 року № 3166-VI, в Україні міністерства мають право розробляти політику у профільній сфері [5]. Тобто, Міністерство доходів та зборів буде займатись не лише збором податків та мит, а також і формувати політику держави у цьому питанні. Якщо фіскальним органам буде необхідно збільшити надходження до державного бюджету, вони зможуть збільшити розміри зборів, оскільки ними ж безпосередньо будуть розроблятися та впроваджуватись відповідні нормативно-правові акти. Це викликає побоювання у суб'єктів підприємництва, оскільки, новостворене міністерство отримує можливість до створення фіскального тиску, на свій розсуд, в окремих галузях підприємництва.

Одночасно Міністерство фінансів буде позбавлене права формувати податкову та митну політику, а тому фактично не матиме можливості впливати на доходи державного бюджету та належним чином контролювати його виконання (до 75% надходжень державного бюджету відбуваються за рахунок сплати податків та мит). Міністерство фінансів, зі створенням Міністерства доходів і зборів, фактично перетворюється на технічну службу. У плані доходів Міністерство фінансів виконуватиме бухгалтерську функцію, тобто займатиметься лише обліком, а тому більше не впливатиме на фінансову політику держави.

Якщо новостворене міністерство буде лише забезпечувати адміністрування податкової та митної політики, а не формувати її, конфлікту

інтересів не виникне, проте одразу виникає питання про доцільність його створення.

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» від 24 грудня 2012 року № 726/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/726/2012>
2. Указ Президента України «Про Положення про Державну митну службу України» від 12 травня 2011 року №582/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/582/2011>
3. Указ Президента України «Про Положення про Державну податкову службу України» від 12 травня 2011 року №584/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/584/2011>
4. Указ Президента України «Про Положення про Міністерство фінансів України» від 8 квітня 2011 року N 446/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/446/2011>
5. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 року № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 38 – Ст. 385
6. Указ Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 9 грудня 2010 року № 1085/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>

Мендик Бартош,

юрист Канцелярії Ius Europaе, Минск Мазовецкий,
аспірант Університета ім. Яна Кухановського г.
Кельце (Республіка Польща)

РЕФОРМИРОВАНИЕ ПАТЕНТНОГО ПРАВА И УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ДОПУСКА ЧЕЛОВЕКА К МЕДИЦИНСКИМ УСЛУГАМ В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ

Усовершенствование патентного права, а также доступа к медицинским услугам становится все более актуальным вопросом в сфере международного права. Противостояние этих двух конкурирующих позиций может сформировать три различные модели в международной системе правосудия.

Первой потенциальной моделью будет увеличение значения концепции так называемого «мягкого права» в сфере укрепления стандартов прав человека. Для сторонников точки зрения, признающей преимущества прав человека перед охраной интеллектуальной собственности, существенным является точная терминология, рациональность которой ставится противниками данной концепции под сомнение.

Вторая модель предусматривает смещение акцентов с создателей на получателей интеллектуальных благ, чтобы они прекратили быть исключительно потребителями. Это связано с тем фактом, что современные концепции прав человека предусматривают то, что производители